

Prædiken til 12. søndag efter trinitatis

Matt. 12, 31-42

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Matthæus: Jesus sagde: »Al synd og bespottelse skal tilgives mennesker, men bespottelsen mod Ånden skal ikke tilgives. Og den, der taler et ord imod Menneskesønnen, får tilgivelse, men den, der taler imod Helligånden, får ikke tilgivelse, hverken i denne verden eller i den kommende. Tag et træ: Enten er det godt, og så er dets frugt også god, eller det er dårligt, og så er dets frugt også dårlig. For et træ kendes på frugten. Øgleynge, hvordan skulle I, som er onde, kunne sige noget godt? For hvad hjertet er fuldt af, løber munden over med. Et godt menneske tager gode ting frem af sit gode forråd, og et ondt menneske tager onde ting frem af sit onde forråd. Men jeg siger jer: På dommens dag skal mennesker aflægge regnskab for ethvert tomt ord, de har talt. På dine ord skal du frikendes, og på dine ord skal du fordømmes.« Da sagde nogle af de skriftkloge og farisæerne til ham: »Mester, vi vil se dig gøre et tegn.« Men han svarede dem: »En ond og utro slægt kræver tegn, men den skal ikke få andet tegn end profeten Jonas' tegn. For som Jonas var i bugen på havdyret i tre dage og tre nætter, sådan skal Menneskesønnen være i jordens skød i tre dage og tre nætter. Mænd fra Nineve skal opstå ved dommen sammen med denne slægt og fordømme den, for de omvendte sig ved Jonas' prædiken,

og se, her er mere end Jonas. Og Sydens dronning skal opstå ved dommen sammen med denne slægt og fordømme den, for hun kom fra jordens fjerneste egne for at lytte til Salomos visdom, og se, her er mere end Salomo.« Matthæusevangeliet 12,31-42

For en del år siden var jeg på besøg her i Roskilde Domkirke som turist sammen med nogle af mine udenlandske venner, og jeg kan huske, at en af dem undrede sig meget over, at der var så mange gravsten i kirken – og ikke mindst kister. Og han gav udtryk for, at han havde svært ved at forestille sig at holde gudstjeneste på et sted omgivet af kister. Men det gør vi – og det gør vi med glæde. Det kan minde os om, at vi er del af en lang historie, slægt følger slægters gang. Det kan minde os om, at vi hører sammen levende og døde.

Vores liv er begrænset, vi skal alle dø en dag – men det kristne evangelium – det gode budskab – er netop, at døden og kisterne ikke får det sidste at skulle have sagt om os mennesker. ”Den, som tror på mig, skal leve, om han end dør”, sagde Jesus engang til sine disciple.

Kristus selv døde, men han opstod på tredjedagen, og som han opstod, har vi lov til at tro, skal vi også opstå engang. Og døden behøver derfor ikke at være tabu i en kristen sammenhæng – tværtimod. ”Lovet være Gud, vor Herre Jesu Kristi far, som har genfødt os til et levende håb ved Jesu Kristi opstandelse fra de døde” – de ord lyder ved enhver dåb i vores kirke – men de lyder også ved enhver kristen bisættelse eller begravelse. I dåben understreges det ved ritualets ord, at Gud er med os fra vugge til grav og på den anden side af gravens mørke.

Allerede de første kristne mødtes da også på

eller i en begravelsesplads. Det gjorde sig bl.a. gældende i Rom, hvor en del kristne mødtes i de underjordiske gravanlæg – katakomberne – uden for Roms mure. Kristne katakomber kan spores tilbage til slutningen af 2. århundrede, og der blev bygget små kapeller i katakomberne, hvor man kunne mindes de døde, men også holde gudstjeneste med nadver og dåb. I kapellerne ses scener fra evangelierne – bl.a. Lazarus’ opvækelse, Jesus som den gode hyrde og Jesus, der sidder i sin himmel omgivet af apostlene. Og man kan se scenen med den sidste nadver. I katakomberne finder vi også den tidlige kristne symbolik afbilledet. Man kan se Kristus-symbolen fisken. Og andre steder ankeret – som symbol for troen – og duen med en oliegren i sit næb som symbol på håb.

Også her i Domkirken er vi omgivet af tros- og håbssymboler, og det er nærliggende at spørge, hvori det håbefulde består i dagens evangelium?

Der bliver talt om dom, og om hvordan enhver af os skal aflægge regnskab for ethvert tomt ord, vi har talt. Men mere end det. Der bliver også talt om en utilgivelig synd – bespottelsen mod Ånden. ”Men den, der taler imod Helligånden, får ikke tilgivelse, hverken i denne verden eller i den kommende”, siger Jesus. Det er hårde ord – ord, som ikke uden grund har givet mange kristne anledning til bekymring.

Til at begynde med får vi at vide, at al synd

og bespottelse skal tilgives mennesker. Det vil sige, at hvad du end siger og gør, så gælder Guds kærlighed og barmhjertighed stadigvæk. Men det er svært ikke at bide sig fast i de ord, der følger efter, hvor der tales om alt andet end Guds kærlighed og barmhjertighed. Det lille ord *men* sætter en grænse – en frygtindgydende grænse. For så er der alligevel noget, der ikke kan tilgives. Så er der åbenbart en grænse for Guds nåde og tilgivelse? Det skurrer i ørerne. Og der er ikke noget at sige til, at mange kristne har grublet over dette i tidernes løb.

Et berømt eksempel fra dansk kirkehistorie er Søren Kirkegaards far, Michael Pedersen Kierkegaard. Han voksede op i Vestjylland og blev som lille dreng sat til at vogte får på den jyske hede. Han følte sig grænseløst ulykkelig. Han led sult og kulde, blev udsat for solens brændende stråler og var overladt til sig selv og dyrene, ensom og bange.

Det var i en sådan stemning, at drengen en dag blev overmandet af en forfærdelig forladthedsfølelse. Han stod op på en høj, der lå på heden, løftede sine øjne og sin stemme mod Himmelen og forbandede Gud Herren, som – hvis han var til – kunne nænne at lade et hjælpeløst, ulykkeligt barn lide sådan uden at komme ham til hjælp. Erindringen om den begivenhed forlod ikke Michael Kierkegaard. Helt op i hans høje alder kunne alvoren og angsten gribe ham. Gud var jo til, og Gud var jo også kommet ham til hjælp. Men han havde forbandet Gud. Var det ikke ”synden mod Helligånden”, som aldrig kun-

ne finde tilgivelse? Søren Kirkegaards far var anfægtet i mange år. Og sådan er der mennesker, der har – eller tror, at de har – en mørk og utilgivelig hemmelighed i deres liv.

Men hvad vil det egentlig sige at bespotte og tale imod Helligånden? Er det at forbande Gud i sin nød? Er det at tvivle og anfægtes? Er det at vende Gud ryggen? Er det at gøre bestemte forkerte gerninger – som f.eks. ikke at leve op til de 10 bud – eller ikke at tage sig af sin næste? Hvis alt dette er at bespotte Helligånden – ja, så er der vel ingen af os, der kan gå fri, og så er der ingen tilgivelse til os mennesker. Så må vi alle virkelig ængstes sammen med Michael Kirkegaard.

Som altid er det godt at læse teksten i sin sammenhæng. Lige forud for den tekst vi hører i dag, har Jesus helbredt én, der både var blind og stum. Da nogle farisæere hørte dette, påstod de, at Jesus helbredte og handlede i Satans tjeneste. Det som var godt, det som var udtryk for Guds riges indtræden i verden, det som gav nyt liv og frihed, kaldte farisæerne for det onde – et udtryk for djævelens værk.

Jeg tror, at Jesus vidste, at der for disse mennesker kun var få skridt tilbage, før de endte i det, han kalder for en bespottelse af Guds hellige ånd. Det er dér, hvor et menneske gør sig hård og ikke vil lade sig tiltale. Det er dér, hvor et menneske kalder det, som er åbenbart godt for ondt og omvendt.

Og derfor kom han med disse hårde og advarende ord.

Den ånd, der virker liv og vidner om Guds rige i verden lige foran dem, siger de bevidst og hårdnakket nej til. Ja mere end det, de forsøger at overbevise andre om, at det er den onde, som arbejder. Det var *ikke* det, Søren Kierkegaards far gjorde. Han råbte til Gud, fordi han følte sig magtesløs. Han anråbte Gud, forbandede ham i sin tvivl og nød, fordi han grundlæggende havde brug for Gud og *ville* Gud.

Nu er det gudskelov ikke op til os at dømme hverken os selv eller hinanden ude af Guds rige. Den dom må vi overlade til Gud, medens vi beder om nåde til os selv og den verden, vi er en del af.

Som jeg ser det, er dagens tekst og ord situationsbestemt. Over for disse hårdnakkede og forhærdede farisæere, der bevidst, gennemtænkt og vedvarende kalder selveste Guds gerninger, Guds rige og Guds søn for det onde, da er det nødvendigt at tale dunder. For de er i færd med at ødelægge ikke bare deres eget liv. men også andres liv.

Jesus er vred, for det er alvor og vigtigt, hvad vi bygger vort liv på, hvad eller hvem vi tror på. Det er et spørgsmål om liv og død. Derfor er han hård og kontant, når han taler om bespottelse af Helligånden. Det er ikke lige meget, hvad vi siger og gør, hvordan vi lever vort liv.

Men hvad så med det utilgivelige? Det passer dårligt med andet, som Jesus har sagt og gjort. F.eks. var nogle af de sidste ord, han sagde, da han hang på korset, ord om tilgivelse: ”Tilgiv dem, thi de ved ikke, hvad de gør”. Han sagde det om alle sine bøddler: romerne, jøderne og alle hans egne, der havde svigtet ham. De korsfæstede alle sammen kærligheden, sagde hårdnakket nej til Guds rige, spottede og hånede det, men Jesus bad om tilgivelse for dem og for dig og mig. ”Jeg beder ikke bare for dem, men for enhver, som kommer til tro på mig”, sagde han. Han bad om syndernes forladelse for dem og for os.

Dagens tekst taler om Alvoren ved at bespotte Helligånden – det vil sige det at tale imod Guds åbenbare kærlighedsgerninger, dét bevidst at frasige os/sig Guds kærlighed – her gælder det grænsesættende *men*. Hertil og ikke længere. Vi skal ikke begynde at kalde det, som er åbenbart godt for ondt eller det åbenlyse onde for godt! Du og jeg er **ikke** sat fri til at leve tilfældigt på må og få – eller i det ondes tjeneste – men i kærlighedens tjeneste. Og det skal vi huske på. Vi skal huske på det grænsesættende *men*, der retter sig imod en frihed uden kærlighed, og det skal vi gøre samtidig med, at vi beder om nåde, når det ikke lykkes. Vi skal huske på det grænsesættende *men* samtidig med, at vi holder os til det grænsesprængende *men* – håbets *men*. Det *men*, der gør, at vi som Jonas i GT vælger at råbe til Gud i vor nød. Det *men* – Helligåndens *men*, der får os

Redaktion
Valgmenighedspræst
Margrethe Dahlerup Koch
Fjord Alle 13
6950 Ringkøbing
mdk@km.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk

til at søge Guds rige og hans retfærdighed
før alt andet.

Gør du det – søger du Guds nåde og tilgivelse, så kan du holde dig til de indledende ord i dagens tekst, som siger, at al synd og bespottelse skal tilgives mennesker! Eller sagt med nogle ord af Paulus: ”Således skal I regne jer selv for døde for synden og levende for Gud i Jesus Kristus vor Herre” (Rom 6, 12). I den tro døber vi de små børn. I den tro samles vi om nadverbordet, og her gælder de ord af Jesus, som vi finder i *Johannesevangeliet*: ”den, der kommer til mig vil jeg aldrig vise bort” (Joh 6, 37).

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud,
Fader, Søn og Helligånd,
Du, som var, er og bliver én sand treenig Gud,
højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed. Amen.

Ulla Thorbjørn Hansen
Sct. Peders-Havrebjerg

Salmer:
10, 308, 390, 276, 439, 321, 41, 427